

Araştırma Makalesi / Research Article

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA İÇİŞLERİ BAKANLIĞINDA EĞİTİM

Mahmut ŞENER¹

Cüneyt GEROĞLU²

Sevcan KARAEMİR³

Süeda YOLCU⁴

ÖZ

Türk kamu yönetiminde köklü bir geçmişe sahip olan ve Sadrazam Kethüdalığı'na dayanan, 2018 yılındaki Anayasa değişikliği ile geçilen yeni hükümet sistemi sonrası son halini alan İçişleri Bakanlığı, ülkenin tamamını kapsayan teşkilat yapısı ile önemli görevler yürütmektedir. Bu görevlerin etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi, personelin yetkinliklerinin en üst düzeyde olmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda Bakanlık, merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşların personeline yönelik yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemleri ile yetiştirme ve geliştirme eğitimleri vermektedir. 1940'lı yıllardan itibaren hizmet içi eğitim faaliyetleri başlamış ve farklı pozisyonda çalışan her personele belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda hem mevzuat eğitimleri hem de kişisel gelişim eğitimleri verilmektedir. Bu bağlamda Cumhuriyet'in 100. yılında Eğitim Dairesi Başkanlığı, Bakanlık personelinin göreve başlamasından ayrılıncaya kadar yürütülen bilgi, beceri ve davranışlarının yenilenmesine ve gelişmesine yönelik çalışmaları, gelişen teknolojiye de faydalanılarak artarak devam etmektedir. Literatür taraması ve derleme yapılarak hazırlanan çalışmada İçişleri Bakanlığı personeline verilen eğitimlerin tarihsel süreç içerisindeki gelişimine bakılarak Cumhuriyet'in 100. yılında geldiği nokta değerlendirilmiştir. Bu birikimle birlikte Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında İçişleri Bakanlığının görevleri ve misyonu doğrultusunda nitelikli personelin yetiştirilmesindeki ihtiyaçların ortaya konması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İçişleri Bakanlığı, Eğitim, Hizmet İçi Eğitim.

¹ İçişleri Bakanlığı, Eğitim Dairesi Başkan Yardımcısı, mahmut.sener@icisleri.gov.tr, ORCID: 0000-0003-1544-4264

² İçişleri Bakanlığı, Uzman Öğretmen, cuneyt.geroglu@icisleri.gov.tr, ORCID: 0009-0005-3491-3566

³ İçişleri Bakanlığı, Psikolog, sevcan.karaemir@icisleri.gov.tr, ORCID: 0009-0008-2610-5659

⁴ İçişleri Bakanlığı, Şef, sueda.yolcu@icisleri.gov.tr, ORCID: 0009-0009-2632-1025

EDUCATION AT THE MINISTRY OF INTERIOR IN THE CENTENNIAL ANNIVERSARY OF THE REPUBLIC

ABSTRACT

The Ministry of Interior, which has a deep-rooted history in Türkiye Public Administration, dating back to the Grand Vizier's Chamberlain's Office, which took its final form after the new government system passed with the Constitutional amendment in 2018, carries out important duties with its organizational structure covering the entire country. The effective and efficient fulfillment of these duties requires the highest level of competence of the personnel. To this end, the Ministry provides face-to-face and distance education training for the personnel of its central and provincial organizations and affiliated institutions. In-service training activities have started since the 1940s and all personnel working in different positions are provided with both legislative training and personal development training in line with the needs identified. In this context, on the 100th anniversary of the Republic, the Department of Education continues its efforts for the renewal and development of the knowledge, skills and behaviors of the Ministry's personnel from the time they take office until they leave, by making use of the developing technology. In this study, which was prepared through a literature review and compilation, the development of the trainings given to the personnel of the Ministry of Interior in the historical process and the point reached in the 100th anniversary of the Republic was evaluated. With this accumulation, it is aimed to reveal the needs in the training of qualified personnel in line with the duties and mission of the Ministry of Interior in the second century of the republic.

Keywords: Ministry of Interior, Education, In-Service Training.

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada çağın gereklerini karşılamak tüm toplumlar için zorunluluk haline gelmiştir. Her toplum gerek ekonomik gerek siyasi ilişkilerde bulunduğu diğer toplumlarla iletişim ve ilişki halindedir. Bu iletişim teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeyi, bilginin hızına yetişmeyi mecburi kılmaktadır. Bu durum kamu kuruluşlarında da kendini göstermektedir. Bir ülkenin kamu kuruluşlarının gelişmişliği, uluslararası mecrada iletişim ve anlaşılabilirlik açısından çok anlamlıdır. Cumhuriyet'in 100. yılında köklü bir geçmişe sahip olan İçişleri Bakanlığı belirli bir kurum kültürü ile varlığını sürdürmektedir. Böylesine bir kurum kültürünü sonraki yıllara geliştirerek aktarabilmek, personelin iyi yetişmiş olmasının yanı sıra, iş başında da desteklenmesini gerekli kılmaktadır. Çalışanların niceliği yıllar içerisinde ihtiyaçlara göre artarken, niteliğin de bu artışı takip etmesi gerekmektedir. Verimlilik, etkililik gibi ilkeleri ön plana taşıyan bu durum, hizmet içi eğitim ile yol bulmaktadır.

Kamu kurumlarında yönetimin iyi bir şekilde yürütülmesinde farklı birçok etkenin yanında çalışanların nitelikleri de önem taşımaktadır. Hizmet içi eğitim, yönetim anlayışının gelişmesine yardım etmektedir. Hizmet içi eğitimin amaçları, eğitimi yapan kurumun politika ve amaçları çerçevesinde belirlenmektedir. Öyle ki bu amaç, çalışanların bilgiye erişebileceği ve bu bilgiyi farklı alanlarda kullanabileceği inancının oluşmasını sağlamaktadır (Karbuş, 2019: 24).

Bu kapsamda İçişleri Bakanlığında eğitime yönelik iş ve işlemler 1942 yılından 1981 yılına kadar Personel Genel Müdürlüğü bünyesinde Kaymakamlık Kursu ile sınırlı olacak şekilde yerine getirilmiştir. 2 Ekim 1981 yılında ise Bakanlık bünyesinde Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuş, 1982 yılındaki yasal düzenlemeyle müstakil bir hizmet birimi olarak Başkanlık olarak değiştirilmiştir. Böylece hizmet içi eğitimler etkin ve yaygın bir şekilde tek bir birim üzerinden gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Eğitim Dairesi Başkanlığı, merkez ve taşrada görev yapan personelin yetişmesine yönelik bilgi, beceri kazanmalarını sağlayacak eğitim faaliyetlerini ilk kez 1986 yılında yayımlanan ve 2018 yılında güncellenen İçişleri Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği kapsamında yerine getirmektedir. Bu doğrultuda Bakanlık bünyesindeki çalışanların mesleki ve kültürel bilgilerinin gelişmesi için farklı alan ve konularda eğitimler düzenlenmektedir. Bu eğitim faaliyetleri, çağın gereklerine uygun olarak ve gerektiğinde bu çitayı daha yukarıya taşıyabilmek adına Eğitim

Dairesi Başkanlığı tarafından hem teknolojik alt yapı hem de farklı eğitim metotları kullanılarak yerine getirilmektedir.

Bu çalışma kapsamında da öncelikle eğitim, hizmet içi eğitime yönelik olarak kavramlardan bahsedilmiştir. Sonrasında İçişleri Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatlarına yönelik Eğitim Dairesi Başkanlığınca ve Bakanlık bağlı kuruluşlarının personeline yönelik verilen eğitimlerin neler olduğuna değinilmiştir. Çalışmada, Cumhuriyet'in 100. yılına kadar Bakanlık bünyesindeki eğitim faaliyetlerinde gelinen nokta ortaya konularak bir değerlendirme yapmak, zamanın imkânlarını kullanarak değişen ve gelişen dünyada Bakanlık eğitim faaliyetlerinin nasıl olması gerektiğine yönelik görüş ve öneriler oluşturmak amaçlanmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İnsan var olduğundan beri sürekli bir gelişim ve değişim içerisinde. İlk kurulan şehir devletlerinden günümüze kadar kamu görevlerinin yerine getirilmesini sağlamak üzere kurumların bünyesinde personel istihdam edilmektedir. Bilim ve teknolojinin sürekli gelişmesiyle birlikte kamu kurumlarında çalışan personelin de kendi alanı ile ilgili belli bir donanım düzeyinde olması gerekmektedir. Dolayısıyla kamu görevlerinin yürütülmesinde daha verimli olunması için kurumların personeline yönelik eğitsel tedbirler almaları zorunlu hale gelmiştir. Kamu kurumlarında yapılan işin niteliğini artırmak adına kendi bünyelerinde çalışan personeli yetiştirmek ve geliştirmekle beraber bilgisini, yeteneğini ve motivasyonunu artırmak için eğitim ve öğretim faaliyetleri icra edilmektedir. Bu kapsamda tüm kurumlarda olduğu gibi İçişleri Bakanlığı bünyesinde de kurs, seminer, sempozyum vb. yüz yüze veya uzaktan eğitim yöntemi ile hizmet içi eğitim faaliyetleri gerçekleştirilerek kamuda eğitim ve öğretim etkinlikleri uygulanmaktadır.

Eğitim faaliyetlerine ilişkin literatür incelemesi yapıldığında bazı kavramların ön plana çıktığı görülmektedir. Bu kavramlar; yetiştirme, geliştirme, eğitim, öğretim, eğitim programı, yüz yüze eğitim, uzaktan eğitim, yönetici eğitimi ve hizmet içi eğitim olarak sıralanabilir. Bu kavramlar sıralandığında en başta eğitim ve öğretim gelmektedir. Eğitim, belli başlı amaçlara göre insanların davranışlarının planlı olarak değiştirilmesi ve geliştirilmesinin yöntemlerini, ilkelerini bulmaya ve bu amaçla teknikleri geliştirmeye çalışan bir bilim dalı olarak

açıklanabilir (Erden ve Akman, 2004: 14). Bir başka ifadeyle eğitim, bireyin kendini geliştirmesine yardımcı olma ya da var olan potansiyelini açığa çıkarmasına katkıda bulunma süreci olarak tanımlanabilir (Uluğ, 2015: 327). Öğretim ise; bireyin kültürel birikimini artıran daha genel bir çalışma olup öğrenmenin belirli amaçlar doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi ve gerçekleştirilmesi süreci olarak tanımlanabilir (Yılmaz ve Sarpkaya, 2013: 28).

Geliştirme kavramını terimsel olarak; bazı bilinçli ve bilinçsiz öğrenmeler yolu ile kişinin beceri ve niteliklerinde genel iyileşme ve zenginleşme olarak açıklamak mümkündür (Aydın, 2014: 14). Yetiştirme kavramı ise, bir örgütsel yapı içerisinde yeni göreve başlayan çalışanın bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirmektir. Örgütsel varlığı sürdürme anlamında örgütün bugününü ve geleceğini güvence altına alma sürecidir (Armstrong 1991; akt. Uluğ, 2015: 328). Yetiştirmenin amacı bireye yeni beceriler, tutum ve davranışlar kazandırmaktır (Bilgin ve Çapar, 2010: 55). Yetiştirme ile eğitim arasındaki fark, yetiştirme sonucunda meydana gelen değişiklikler daha çabuk gözlemlenebilirken eğitimde bu durum uzun vadede gerçekleşmektedir. Bu açıdan yetiştirme daha çok reaktif bir eğitim anlayışını temsil ederken, eğitim ve geliştirme proaktif bir yaklaşımın sonucu olarak düşünülebilir (Aydın, 2014: 15).

Bir programlama, planlama ya da öğrenme yaşantıları düzeneği oluşturulmasına eğitim programı denilmektedir. Bir başka deyişle, eğitim faaliyetlerinin uygulanmasını planlama sürecini ifade etmektedir (Demirel, 2011: 7).

Kavramlar içinde önemli olanlardan bir diğeri de hizmet içi eğitimidir. Kurumlarda daha çok eğitimlerin planlanıp, uygulandığı eğitim faaliyetleridir. Tanım olarak hizmet içi eğitim, bir kurum içerisinde ihtiyaçlar neticesinde ortaya çıkan teorik ve uygulamalı bir eğitim faaliyetidir. Hizmet içi eğitim, personelin iş performansını artırmada önemli bir yere sahiptir. Hizmet içi eğitim, personelin kendini geliştirme, mesleğini daha etkili yapabilme olanağı sağlar. Kurumsal açıdan ise hem personele karşı sorumluluğun gereği hem de kurumun amaçlarına daha etkili ve hızlı bir biçimde ulaşabilmenin aracıdır (Uluğ, 2015: 326). Hizmet içi eğitimler, personelin bilgisini ve becerisini yüksek düzeyde tutmayı, motivasyonunu, kuruma olan bağlılığını ve iş verimini arttırmayı sağlar. Hizmet içi

eğitim farklı tür ve kategorilere ayrılır. Bilgin ve Çapar (2010), uygulama aşamaları bakımından hizmet içi eğitimleri dörde ayırmışlardır. Bunlar:

i. Stajyerlik: Hizmette yeni istihdam edilen personele yönelik düzenlenen eğitimlerdir. Bunlar oryantasyon eğitimlerine örnek teşkil eder.

ii. Geliştirme Eğitimi: Görev esnasında personelin bilgisini ve becerisini kendini geliştirmesi açısından gerçekleştirilen eğitimler olarak nitelenebilir.

iii. Alan Değişirme Eğitimi: Kurumda görev değişikliği olacak personele yönelik yapılan eğitimlerdir.

iv. Yükselme Eğitimi: Personelin üst ünvan veya kademe yükseltilmesine yönelik yapılan eğitimlerdir.

Teknolojinin gelişmesi, dijital olanakların artması ile birlikte ortaya çıkan bir kavram ve eğitim yöntemi olan uzaktan eğitim, sanal ortamda uygulanan bir eğitim olarak tanımlanabilmektedir. Özellikle dünyayı etkisi altına alan Covid-19 virüsünün yaratmış olduğu olumsuz etki, çalışanların yüz yüze eğitim görmelerini engellemiş ve uzaktan eğitim faaliyetleri yaygınlaşmıştır. Uzaktan eğitim, eğitim şeklinin bilgisayar veya çoklu ortam teknolojileri yardımıyla mekândan bağımsız ve bazı durumlarda da zamandan bağımsız olarak verildiği bir eğitim yöntemidir (Avcı, 2019: 69). Bu yöntemle verilen eğitimlere bakıldığında ekonomiklik ilkesi doğrultusunda kurumlarda çalışan personele hem zaman hem mekân bakımından fayda sağladığı söylenebilir.

Uzaktan eğitim uygulamaları her geçen gün daha da yaygınlaşmaktadır. Gelişen teknolojinin imkânları kullanılarak üç boyutlu görseller, yapay zekâ teknolojisi, oluşturulan bilgisayar programları yardımıyla uzaktan eğitim çeşitlendirilmektedir. Uzaktan eğitim, kimi video gösterimi şeklinde gerçekleşirken kimi canlı yayın ortamında veya telekonferans ortamında gerçekleşmektedir. Buna yönelik olarak kimi kurumlar kendi bünyesinde stüdyolar açarak personele hizmet verirken, kimi kurumlar ise, özel sektörde bulunan firmalardan hizmet satın alarak personele yönelik uzaktan eğitim hizmetlerini sunmaktadır. İçişleri Bakanlığı da gelişen teknolojiye ayak uydurarak 2018 yılında “İçişleri e-Akademi” adı altında uzaktan eğitim platformu kurmuştur.

2. TARİHÇE

2.1. İçişleri Bakanlığının Tarihi

Türk kamu yönetiminde köklü bir geçmişe sahip olan İçişleri Bakanlığının temelleri Osmanlı Dönemi'nde "Sadrazam Kethüdalığı"na dayanmaktadır. Zaman içinde önem kazanan ve değişikliklere uğrayan Sadrazam Kethüdalığı, 1835 yılında Mülkiye Nezareti; 1837 yılında Dâhiliye Nezaretine çevrilmiştir. Süreç içerisinde teşkilatlanmada değişimler yaşanmış ve 1913 yılında yapılan son Nizamname değişikliğindeki haliyle "Dâhiliye Nezareti" cumhuriyete geçmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2023a). Osmanlı zamanında "Nezaret" olarak adlandırılan bakanlıklar, TBMM'nin açılmasından sonra "Vekâlet" olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Cumhuriyet'in ilanı ile millet egemenliğine dayalı ulus devlet anlayışı ön plana çıkmış, Dâhiliye Vekâleti bu doğrultuda ülke sathında iç güvenliğin sağlanması, nüfus ve iskân politikalarının belirlenmesi, yerel yönetimlerin sevk ve idaresi, sivil savunma ve afet yönetimi konusunda kendi alanı ile ilgili düzenlemeler yapılarak pratikte uygulanmaya çalışılmıştır. 1945 yılına gelindiğinde çıkarılan yeni kanun ile Dâhiliye Vekâleti ismi "İçişleri Bakanlığı" olarak değişmiştir (Başa, 2015: 24). İçişleri Bakanlığının bugünkü omurgasını oluşturan düzenleme ise 14.02.1985 tarihli ve 3152 sayılı Kanun ile olmuştur. Bakanlık merkez birimleri hizmet sınıflarına ayrılarak Ana Hizmet Birimleri, Danışma ve Denetim Hizmet Birimleri, Yardımcı Hizmet Birimleri ve Bağlı Kuruluşlar oluşturulmuştur.

Son olarak, 2018 yılındaki Anayasa değişikliği ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmiş ve 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle de Bakanlıkların teşkilatları yeniden tesis edilmiştir. 3152 sayılı Kanuna göre Bakanlık merkez teşkilatının birimleri hizmet sınıflarına ayrılırken, 2018 Cumhurbaşkanlığı 1 Nolu Kararnamesi ile hizmet sınıfları ortadan kaldırılmış artık bütün hizmet birimleri merkez hizmet birimleri olarak sayılmıştır. Bu merkez hizmet birimlerinin yanında bağlı kuruluş olarak, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bulunmaktadır.

2.2. Eğitim Dairesi Başkanlığının Tarihi

İçişleri Bakanlığı, personelinin ilk mesleğe girişlerinde yetiştirme eğitimleriyle; çalışan personelin ise kültürel, bireysel yönlerini geliştirmek ve

zaman içerisinde yaşanan gelişmeler sonrası birimlerinin ihtiyaçları doğrultusunda nitelikli birer personel olarak görev yapmalarını sağlamak adına geliştirme ve hizmet içi eğitimlere önem vermektedir. Bu kapsamda yapılacak eğitim planlarını, hizmet içi eğitim programlarını tarihsel süreç içerisinde farklı birimler üstlenmişse de 2018 yılında çıkan 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 265. maddesine göre bu görev Eğitim Dairesi Başkanlığındadır.

İçişleri Bakanlığında eğitim faaliyetleri 1942-1981 tarihleri arasında Personel Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmiş ve eğitimler Kaymakamlık Kursları ile sınırlı olmuştur. 2 Ekim 1981 yılında ise Bakanlık bünyesinde Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuş ve hizmet içi eğitimler etkin ve yaygın bir şekilde tek bir birim üzerinden gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu gelişme, eğitim faaliyetlerinde koordinasyon ve ekonomiklik ilkeleri doğrultusunda fayda sağlamıştır. 28.02.1982 tarihli ve 8/4334 sayılı Bakanlıkların Yeniden Düzenlenmesi ve Çalışma Esasları Hakkında Kararname ile Eğitim Genel Müdürlüğünün ismi Eğitim ve Öğretim Kurulu Başkanlığına dönüştürülmüştür. 23.02.1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’unda yapılan düzenlemeyle de Yardımcı Birimler başlığı altında müstakil bir hizmet birimi olarak Eğitim Dairesi Başkanlığı yer almıştır. Son olarak, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin kurulmasıyla birlikte 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 265. maddesinde Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri yeniden düzenlenmiştir.

Eğitim Dairesi Başkanlığı, merkez ve taşrada görev yapan personelin yetişmesine yönelik bilgi, beceri kazanmalarını sağlayacak eğitim faaliyetlerini ilk kez 1986 yılında yayımlanan ve 2018 yılında güncellenen İçişleri Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği kapsamında yerine getirmektedir. Bakanlığın hizmet içi eğitim faaliyetlerine yönelik genel politikasını tespit etmek ve izlemek amacıyla da Yönetmelik’in 8. maddesine göre Eğitim Kurulu bulunmaktadır. Kurul, ilgili Bakan Yardımcısı Başkanlığında; İller İdaresi Genel Müdürü, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürü, Personel Genel Müdürü, Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü, Bilgi Teknolojileri Genel Müdürü ve Eğitim Dairesi Başkanından oluşmaktadır.

Hizmet içi eğitim çalışmalarında gerekli koordinasyonu 2019 yılında hazırlanan Birim Yönergesi doğrultusunda Eğitim Dairesi Başkanlığı yerine

getirmektedir. Bu yönergeyle Birim Teşkilat şeması ortaya konularak görev dağılımı ve izlenecek stratejilerin belirlenmesi ve verimliliğin artırılması hedeflenmektedir. Eğitim Dairesi Başkanlığının teşkilatı yapısı; Eğitim Dairesi Başkanı, Başkan Yardımcıları ve Eğitim Araştırma, Planlama ve Programlama Şube Müdürlüğü, Eğitim Merkezleri ve Kurslar Şube Müdürlüğü, Eğitim Uygulama ve Değerlendirme Şube Müdürlüğü, Eğitim Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, Mali ve İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü ile Yazı İşleri ve Yayın Şube Müdürlüğünden oluşmaktadır.

3. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI VE EĞİTİM

Kamu yönetimi anlayışında yaşanan değişiklikler neticesinde kamuya yönelik olarak teknik, toplumsal ve ekonomik nitelik taşıyan yeni görevler ortaya çıkmış; kamu yönetiminin daha iyi işlemesinin yanında eskiye göre daha etkin ve rasyonel bir yönetim gerekli hale gelmiştir. Bu süreçte kamu çalışanlarını günün şartlarına uyumlu hale getirmek, içerik ve alanı her geçen gün genişleyen kamu yönetiminin temel fonksiyonlarından biri sayılmaktadır (Karbuz, 2019: 24).

Her organizasyon gibi kamu kurumları da belli amaçlara ulaşmak için gerçekleştirilen ortak çabaların sistemli bir bütünüdür. Bu nedenle kurum ve personelin her zaman iş birliği içerisinde faaliyet göstermesi ve bunu sağlamak üzere personelin gelişiminin sağlanması; moral, motivasyon ve kurumsal aidiyet duygusunun yükseltilmesi; hizmet alanındaki değişim ve gelişmelere uyumunun sağlanması idare yapısının sağlıklı işlemesi bakımından önem arz etmektedir.

İçişleri Bakanlığı; temel hak ve hürriyetler esasıyla, iç güvenlik, kıyı ve karasuların emniyetinin sağlanması, sınırların yönetimi ve güvenliği, göç politikalarının oluşturulması, kamu hizmetlerinin koordine edilerek ile etkin il ve ilçe yönetimini ortaya çıkarma, nüfus ve vatandaşlık hizmetlerini takdim etme, afetlere dayanıklı toplum oluşturma ve sivil toplumu destekleme görevlerini merkezine insanı koyarak yerine getirme misyonuna sahiptir (İçişleri Bakanlığı, 2023b).

Ana hizmet birimleri ve bağlı kuruluşları ile bu amaçları yerine getirirken birim personelinin de birçok konuda eğitime ihtiyacı bulunmaktadır. 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 265. maddesinin birinci bendinin a, b, c ve d fıkralarına göre bu eğitim ihtiyacının belirlenmesi ve ihtiyaca uygun programların

hazırlanarak gerçekleştirilmesi hususunda iş ve işlemler Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir.

İçişleri Bakanlığı merkez ve bağlı kuruluşlarında personeli yetiştirme ve geliştirmeye yönelik birçok eğitim farklı yöntemlerle verilmektedir. Bu eğitimlerle personelin mesleki ve kişisel yönlerinin gelişmesi sağlanarak daha verimli ve konularında uzman birer çalışan olması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Bakanlığın ilgili eğitim birimleri çağın gerektirdiği eğitim metotlarını da kullanarak nitelikli ve profesyonel eğitimler vermektedir.

3.1. İçişleri Bakanlığı Bağlı Kuruluşlarında Eğitim

3152 sayılı Kanun'un 3. maddesine göre Bakanlık teşkilat yapısının; merkez, taşra ve bağlı kuruluşlardan meydana gelmektedir. Bağlı kuruluşlar ise yine aynı Kanun'un 29. maddesinde belirtilmiş olup bunlar; Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığıdır. 2018 yılında yaşanan hükümet sistemi değişikliği sonrasında 15.07.2018 tarihli 4 Nolu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçişleri Bakanlığının bağlı kuruluşlarında da değişikliğe gidilmiştir. Kararnamenin 158. maddesine göre Göç İdaresi Başkanlığı, 30. maddesine göre de AFAD bağlı kuruluş olarak eklenmiştir. Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı ise 2018 yaşanan değişim kapsamında 703 sayılı KHK ile kapatılmıştır.

3.1.1. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığında Eğitim

Bir afet ülkesi olarak yaşanan Marmara Depremi öncesinde afetle mücadele konusunda farklı kurumlar görev yapmaktaydı. Kurumlar arasında eş güdümün sağlanması bir afet olduğunda yetki ve koordinasyonun tek yerden sağlanmasının gerekliliği ortaya çıktı. Bu doğrultuda 2009 yılında yürürlüğe konulan 5902 sayılı Kanun ile İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bünyesindeki Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık bünyesinde bulunan Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü sona erdirilmiş ve Başbakanlığa bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurularak afetler konusundaki görevler bir elde toplanmıştır. Cumhurbaşkanlığı

Hükümet Sistemi doğrultusunda yapılan yeniliklerden biri olarak da 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile AFAD İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2023).

AFAD personeli ile AFAD görev ve sorumluluğundaki hizmetleri yerine getiren diğer kurum ve kuruluşlarda görevli personele verilecek eğitimleri Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı Eğitim Dairesi Başkanlığı yürütmektedir. Eğitim Dairesi Başkanlığının personele verilecek eğitimlerin dışında; Başkanlığın görev ve sorumluluk alanına ilişkin konularda topluma yönelik eğitici ve bilinçlendirici faaliyetler düzenlemek gibi görevleri de vardır. Yine Eğitim Dairesi Başkanlığı bünyesinde bulunan Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi (AFADEM) de afet ve acil durum eğitimleri vermektedir. AFADEM, personelin mesleki ve kişisel gelişimine yönelik eğitimleri planlamakta ve hizmet içi eğitim konularının hazırlanmasına da destek olmaktadır. AFADEM eğitimlerini hedef kitleye göre iki başlık altında toplamış olup bunlar “Toplum Eğitimleri” ve “Paydaş Eğitimleri”dir. Toplum Eğitimleri; Afet Bilinci Eğitimleri, Afet Farkındalık Eğitimi, Afet Bilinci Eğitmen Eğitimi ve Yangın Farkındalık Eğitimi olmak üzere dört parçaya ayrılmıştır. Paydaş Eğitimleri ise Acil Durum Ekipleri Eğitimi, Sivil Savunma Eğitimleri ve Yangın Eğitimleri olmak üzere 3 başlık altında toplanmaktadır. Eğitimlerde kullanılan sistemler ise; Uzaktan Eğitim Sistemi, Afete Hazır Türkiye Eğitim Sistemi (AHATES), AFAD Gönüllülük Portalıdır.

3.1.2. Göç İdaresi Başkanlığında Eğitim

Türkiye, göç hareketliliği olarak geçiş ülkesi olmanın yanında hedef ülke haline de gelmiştir. Süreç içerisinde göç hareketliliğinin etkin bir şekilde yönetimi, strateji ve politikaların belirlenmesi ve etkili bir kurumsal altyapı ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu sebeple 2013 yılında çıkarılan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 2018 yılında anayasada yapılan değişiklikle kurulan yeni hükümet sistemine uyum sağlamak için 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Genel Müdürlüğün kuruluşuna ilişkin hükümler yeniden düzenlenmiştir. 2021 yılında Resmî Gazete’de yayımlanan 85 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Genel Müdürlük, Göç İdaresi Başkanlığı olarak değiştirilmiştir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2023).

Göç İdaresi Başkanlığında eğitim faaliyetleri Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki Eğitim Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Başkanlığın eğitim politikalarını belirlemek, merkez ve taşra teşkilatına yönelik hizmet içi eğitimlerinin planlanması ve programlanması, uzaktan eğitim portalının yönetimi gibi görevleri Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği doğrultusunda Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından yerine getirilmektedir.

Başkanlığın çalışma alanının güncel sorunları kapsayan geniş bir yelpazeye ayrıca genç ve dinamik personel yapısına sahip olması nedeniyle eğitim faaliyetlerine özel önem verilerek personelin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuş ve analiz yapılmıştır. Bu kapsamda, aday memur temel ve hazırlayıcı eğitimleri gibi alıştırmaya sürecini tamamlayıcı nitelikte olan zorunlu eğitimlerin yanı sıra; olgusunun gerektirdiği yüksek insani değerlere, personelin yabancılara karşı davranışını olumlu yönde etkileyen tamamlayıcı unsurlara da sahip eğitimler de düzenlenmektedir. Eğitim programları geniş kapsamlı katılımcı listesine hitap etmekte böylece göç alanındaki teorik ve pratik birikimin olabildiğince çok kişiye ulaşması hedeflenmektedir. Merkez ve taşra teşkilatları tarafından planlanan ve uygulanan bu eğitimlerden merkez ve taşrada görev yapmakta olan Başkanlık personeli dışında, kurumun yakın işbirliği içerisinde bulunduğu diğer kamu ve kuruluşları ile yine göç alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin de yararlanması sağlanmıştır. Düzenlenen eğitimlerin konu başlıklarına göre dağılımlarına baktığımızda ise; eğitimler 3 ana başlık altında toplanabilir. Bunlar;

- Mesleki gelişim konulu eğitimler,
- Göç alanındaki eğitimler,
- Farkındalık eğitimleridir.

3.1.3. Emniyet Genel Müdürlüğünde Eğitim

İçişleri Bakanlığının köklü kuruluşlarından olan Emniyet Teşkilatında eğitim süreci, klasik yaklaşımlardan farklı olarak zamanla yenilenmiştir. Toplumsal sorunlar gün geçtikçe karmaşık hale gelirken, kolluk personeline düşen görevler değişmekte, demokratik gelişmeler ışığında toplumun kolluktan beklentisi günden güne artmaktadır. Bu şartlar altında geleneksel kolluk personelinin

eğitimi önemini kaybetmiştir. Toplum destekli polisliğin ve demokratik polislik modelinin tanınması ve yükselişe geçmesi ile polis eğitiminde değişim çokça destek görmüştür.

Polis Akademisi; 1984 senesinde lisans eğitimi verirken, önce 2011 ardından da 2015 yıllarında yapılandırılarak kapsam ve yetki alanı genişletilmiştir. Böylece Emniyet Teşkilatının insan kaynakları ve eğitimi tek elden yönetilmeye başlanmıştır. Yaşanan değişimlerle Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Polis Amirleri Eğitimi Merkezine dönüştürülmüştür. Bilahare Eğitim Dairesi Başkanlığının yetkileri Akademiye devredilmiştir. Polis Akademisi, yapısında enstitü, fakülte ve meslek yüksekokulları bulunan bir yükseköğretim kurumudur. Emniyet Teşkilatı'nın yönetici, amir ve memur ihtiyacını karşılamaya yönelik, ön lisans ve lisansüstü eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık işlemlerini yapan Polis Akademisi ilmi özerkliğe sahiptir. 2015 yılında gerçekleştirilen hukuksal düzenleme ile akademik ve teknik açıdan daha güçlü bir yapıya dönüştürülen Akademi, zamanın ihtiyaçlarına uygun, ileri demokratik ülkelerdeki eğitim sistemleriyle uyum içindedir. Bu dönüşümün sonucunda, Polis Meslek Eğitim Merkezleri (POMEM) ile Polis Meslek Yüksek Okulları (PMYO) bünyesinde polis memuru yetiştirirken, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi (PAEM) ise polis yöneticisi yetiştirerek mesleki temel eğitim görevlerini yerine getirmektedir. Bunların yanı sıra merkez ve taşra teşkilatının hizmet içi eğitim sorumluluğu da Polis Akademisindedir (Polis Akademisi, 2023).

3.1.4. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında Eğitim

Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası konumunda olup barış zamanında emniyet ve asayiş hizmetleri açısından İçişleri Bakanlığına bağlı kuruluşlar iken 2016 yılında çıkarılan 668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnesiyle 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda ve 2692 Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nda değişikliğe gidilmiştir. Bu değişikliklerle her iki Komutanlıkta genel kolluk kuvveti olarak sayılmış ve İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. Bu değişiklikler Komutanlıkların eğitim birimlerine de yansımış ve 2016 yılında çıkarılan 669 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Jandarma

Okullar Komutanlığı kaldırılarak subay, astsubay ve diğer personel ihtiyacının karşılanması başta olmak üzere yükseköğretim eğitimlerinin de alınabileceği İçişleri Bakanlığına bağlı Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi kurulmuştur. Bu doğrultuda subayların, Subay Eğitim Merkezi (SUEM) ve Fakülte; astsubayların ise Astsubay Eğitim Merkezi (ASEM) ve Meslek Yüksek Okulu (MYO) bünyesinde yetiştirilmesi şeklinde bir yapılanmaya gidilmiştir (Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, 2023).

Komutanlık personelinin mesleki gelişimini sağlamak, ileride verilebilecek görevlere hazır hale getirmek için eğitim birlikleri de vardır. Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde Eğitim Birlik Komutanlıkları; Sahil Güvenlik Komutanlığı bünyesinde Sahil Güvenlik Eğitim ve Öğretim Komutanlığı vardır. Bu eğitim komutanlıklarına bağlı ülkenin farklı yerlerinde Eğitim Merkezleri ya da Eğitim Birlikleri mevcuttur. Buralarda subay, astsubay, uzman erbaş ve devlet memuru adayları birçok mesleki gelişim eğitimlerine almaktadır.

Son olarak Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisine bağlı Sürekli Eğitim Merkezi Komutanlığında Hizmet İçi Eğitim Şube Müdürlüğü bulunmakta olup, Komutanlıkların hizmet içi eğitim planları doğrultusunda Akademi de verilecek eğitimleri koordine etmektedir. Yine Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli ile diğer kurum personelinin bilgi, beceri ve yetkinliklerini artırmak amacıyla eğitim birimleri tarafından verilen meslek içi eğitimler de Sahil Güvenlik Komutanlığı Personel Başkanlığı koordinesinde yürütülmektedir.

3.2. İçişleri Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığında Eğitim

İçişleri Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatındaki personelin hizmet içi eğitim faaliyetlerini 1985 yılından itibaren yürüten Eğitim Dairesi Başkanlığının görev ve yetkileri 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 265. maddesinde yeniden düzenlenmiştir. Bu görevler;

- Bakanlık merkez-taşra teşkilatı ve bağlı kuruluşların eğitim planlarının hazırlanarak, yayınlaması ve uygulanmasının takibi,
- Bakanlık merkez teşkilatının eğitim programlarının düzenlenmesi ve uygulanması,
- Yıllık programlara göre; merkez ve taşra personelinin eğitim ihtiyaçlarının

tespit edilerek, kaynakların belirlenmesi ve sağlanması,

- Personelin yurt içi ve dışında yetiştirilmesi için hizmet içi eğitim merkezlerinin ve mesleki eğitim kurumlarının açılması ve yönetilmesi,
- Eğitim faaliyetlerinin belgeleme, yayımlama ve saklama hizmetlerinin yürütülmesi olarak sıralanabilir.

Bakanlık hizmet içi eğitim çalışmalarında gerekli koordinasyonu mevzuat doğrultusunda Eğitim Dairesi Başkanlığı yerine getirmektedir. Bu görevlerin daha etkin yürütülmesini sağlamak üzere 2019 yılında hazırlanan Birim Yönergesi ile Başkanlık teşkilat şeması oluşturularak görev dağılımı ve izlenecek stratejiler belirlenmiştir. Eğitim Dairesi Başkanlığının teşkilatı yapısı; Eğitim Dairesi Başkanı ve Başkan Yardımcıları ile;

- Eğitim Araştırma, Planlama ve Programlama Şube Müdürlüğü,
- Eğitim Merkezleri ve Kurslar Şube Müdürlüğü,
- Eğitim Uygulama ve Değerlendirme Şube Müdürlüğü,
- Eğitim Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü,
- Mali ve İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü ve
- Yazı İşleri ve Yayın Şube Müdürlüğünden oluşmaktadır.

İçişleri Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği'nin 10. maddesine göre Eğitim Dairesi Başkanlığının eğitim ihtiyacının belirlenmesinde rolü bulunmaktadır. Bu doğrultuda hizmet içi eğitim amaçlarının saptanmasındaki ilk basamak eğitimlere neden ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesidir. Bu noktada personelin mesleki ve kişisel gelişim talepleri, personel araştırmalarının sonuçları, mevzuattaki değişiklikler, yeni personel istihdamı, görev değişiklikleri, yeni yönetici personel yetiştirme ihtiyacı, yeni ekipman ve teknoloji kullanımı, değerlendirmelerde ortaya çıkan yetersizlikler, güvenlik sorunları ve belirli olan iyi yönetim uygulamalarının aktarılması hizmet içi eğitime ihtiyacı gösteren başlıca nedenlerdir (Aydın, 2014: 17).

Bu bağlamda hem yüz yüze hem de uzaktan eğitimler için periyodik olarak eğitim ihtiyaç analizi anketleri yapılmaktadır. Bununla birlikte Bakanlıkça

ihtiyaç duyulan dönemlerde, düzenlenecek hizmet içi eğitim programlarına ilişkin çalıştaylar düzenlenmektedir. Buna ilaveten Bakanlık hizmet birimlerinin eğitim talepleri toplanmakta, gelişen ve değişen dünyada günün gereklilikleri takip edilmektedir. Yapılan bu çalışmalar neticesinde eğitim planları hazırlanmakta ve bu planlar doğrultusunda yıl boyunca uygun görülen zamanlarda eğitimler düzenlenmektedir.

Bunun yanı sıra Bakanlığın taşra teşkilatında görev yapan personelin eğitimlerinin belli düzen ve esaslar doğrultusunda yürütülmesi için de Başkanlık tarafından 1996 yılından itibaren “İçişleri Bakanlığı Taşra Teşkilatı ile Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Hizmet İçi Eğitim Planı” hazırlanmaktadır. Belirli tarihlerde gözden geçirilen plan, son olarak 2020 yılında güncellenmiştir.

3.2.1. Eğitim Dairesi Başkanlığında Yer Alan Eğitimler

Günümüzde gerek özel işletmelerin gerekse kurumların en çok istediği işini severek yapan, iletişim gücü yüksek ve kurumun hedefleriyle uyum sağlayan, kurumun çıkarlarını düşünen personel istihdamıdır. Eğitim ve geliştirme faaliyetleri de bu bağlamda belirleyici rol üstlenmektedir. Eğitim faaliyetlerini çağın gereklerine uygun standartta tutabilmek ve gerektiğinde bu çitayı daha yukarıya taşıyabilmek adına Eğitim Dairesi Başkanlığı hem nitelikli personel hem de teknolojik alt yapı ile bu standardı yakalamaya çalışmaktadır.

Kuruluşundan itibaren yetiştirme ve geliştirme eğitimlerini yüz yüze eğitimler şeklinde personeline sunmakta olan Başkanlık, günümüz gelişmelerini yakından takip ederek uzaktan eğitim yöntemini de işleyişine dâhil etmiştir.

3.2.1.1. Yüz Yüze Eğitim

1700 sayılı Dâhiliye Memurları Kanunu’nun 28. maddesine göre Bakanlık, memurlar için ihtiyaç halinde meslek kursları açma ve bu kursları düzenlemede yetkilidir. Bu kurslara kabul edilecek memurların nitelik ve koşulları bir tüzük ile belirlenir. Bu tüzük İçişleri Bakanlığı memurlarının hizmet içi eğitimine şekil verilmesinde önemli bir adımdır.

1944 yılında memurların kanun ve meslek bilgilerinin artırılmasını, genel

kültür seviyelerinin yükseltilmesini hedefleyen kurslar başlatılarak Bakanlığın çeşitli tali memurlarının katılımı ile 8'er aylık programlar halinde uygulanmıştır. 1947 yılında önce tüzük ardından yönetmelik çıkarılarak eğitimler düzenlenmiştir (Taşkeli, 1973: 182).

Hizmet içi eğitim faaliyetlerine başlandığı günden bugüne eğitim faaliyetleri artarak devam etmiş olup, son 15 yıla ait Başkanlıkça düzenlenen eğitim sayıları ve eğitimlere katılan personel sayıları Tablo 1'de gösterilmiştir. 2020-2023 yılları arasında, Covid-19 pandemi süreci ve deprem felaketi gibi ülkeyi etkileyen olumsuz gelişmeler nedeniyle yüz yüze eğitim faaliyeti sınırlı olarak düzenlenebilmiştir.

Tablo 1. Eğitim ve Katılımcı Sayısı (2008-2023)

Yıl	Eğitim Sayısı	Katılımcı Sayısı		Toplam
		MİA	GH ve Diğer	
2008	69	695	3.596	4.291
2009	65	505	4.154	4.659
2010	88	2.574	3.205	5.779
2011	57	1.413	2.763	4.176
2012	85	863	4.747	5.610
2013	69	929	2.514	3.443
2014	54	802	5.183	5.985
2015	65	1.231	4.350	5.581
2016	66	1.020	4.284	5.304
2017	77	1.117	4.857	5.974
2018	106	1.203	7.028	8.231
2019	101	2.193	7.192	9.385
2020	33	781	1.489	2.270
2021	23	526	792	1.318
2022	103	2.290	6.686	8.977
2023	38	198	1.861	2.059
Genel Toplam	1.194	19.717	68.802	88.520

Kaynak: Eğitim Daire Başkanlığı (2023) Yayınlanmamış Bilgi Notu.

Hizmette etkinliğin, verimliliğin ve kalitenin yükseltilmesi amacıyla yapılan planlı eğitim etkinlikleri olan hizmet içi eğitim; 2018 yılında uzaktan eğitim sistemi faaliyete geçirilene kadar sadece yüz yüze gerçekleştirilmekteydi. Yüz yüze eğitimler, personelin yetiştirilmesi ve görev başında ihtiyaçları gözetilerek geliştirilmesi amacıyla yetiştirme ve geliştirme eğitimleri başlıkları altında düzenlenmektedir.

3.2.1.1.1. Yetiştirme Eğitimleri

Eğitim Dairesi Başkanlığında “Kaymakam Adayları Eğitimleri”, “Aday Memur Eğitimleri” ile “İçişleri Uzmanlığı Kursu” gibi yetiştirme eğitimleri düzenli ve sistematik olarak gerçekleştirilmektedir.

• Kaymakam Adayları Eğitimleri

Kaymakamlar; kuruluş yıllarında Mülkiye Mektebinde eğitilip yetiştirilirken, 09/06/1930 tarihli 1700 sayılı Dâhiliye Memurları Kanunu ile Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakülteleri mezunları arasından seçilmiştir. 1941 yılında kanunda yapılan değişikliğe kadar geleneksel yöntemlerle iş başına getirilen kaymakamlar, değişiklikten sonra yetiştirme süreci değişikliğe uğrayarak staj programları ve kaymakamlık kursu programa eklenmiştir (Emre, 2002: 86-95).

Bakanlığın ilk kuruluş yıllarıyla günümüz kıyaslandığında hizmet içi eğitim yönteminde bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. İlk yıllarda; memurlar iş başında amir tarafından yetiştirilmektedir. Bu kapsamda; Mülkiye mezunları da belirli bir süre olmaksızın amir gözetiminde mesleki eğitim almışlardır (Taşkeli, 1973: 176).

Kaymakamlık kursuna dair önemli değişim 1941 yılında 1700 sayılı kanunda yapılan değişiklik ile gerçekleşmiştir. Bu değişikliğe göre; kaymakamların yüksekokul mezunu olmaları ve adaylık sürecinin 6 ay olacağı, maiyet memurluğunda iki senelik stajın ardından altı ay sürecek olan kaymakamlık kursuna tabi olacakları belirtilmiştir (Taşkeli, 1973: 177). 2011 yılında çıkarılan Kaymakam Adayları Yönetmeliğinin 7. maddesine göre kaymakam adayları; 2 ay süreyle İl Merkezi Stajı, 3 ay süreyle Kaymakam Refikliği, 2 ay Mülkiye Müfettişi Refakatinde, 4 ay Bakanlık Merkez Stajı, 12 ay Yurtdışı Stajı, 9 ay Kaymakam Vekilliği Stajı ve 4 ay süreyle Kaymakamlık Kursu olacak şekilde 3 yıllık bir eğitim döneminden geçmektedirler.

Kaymakam Adayları Yönetmeliği'nin 8. maddesinin dördüncü fıkrasına göre adaylar; İl Merkez Stajının ikinci haftasında Eğitim Dairesi Başkanlığı ve Personel Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan program ile Ankara'da düzenlenen bir yurt içi uyum eğitimine katılmaktadır. Bu eğitimin ilki 85. Dönem ile başlayarak 110. Dönem Kaymakam Adaylarına kadar 25 adet 'Yurt İçi Uyum Kursu' düzenlenmiştir. Bu kurslara toplam 1.744 kaymakam adayı katılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 78. maddesi memurların mesleklerine ait hizmetlerde eğitilmek, yetiştirilmek, bilgilerini artırmak ve staj yapmak amacıyla dış ülkelere gönderilmesinin kanuni dayanağı oluşturulmakla birlikte Kaymakam Adayları Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca; kaymakam adayları yurt dışına gönderilmektedir. Bu staj ile adayların bilgi ve görgülerinin artırılması amaçlanırken, adaylar staj kapsamında gittikleri ülkenin dilinin eğitimini almakta ve o ülkenin idari yapısını inceleme fırsatı bulmaktadır. Bu işleyişi kolaylaştırmak adına 1986 yılı itibarıyla kaymakam adaylarının eğitim programında yabancı dil eğitimi de yer almaktadır. 2006 yılından itibaren ise yabancı dil eğitim programının son haftasında yurt dışı eğitimleri ile ilgili uyum kursu da düzenlenmektedir. Bu kurslara 2006-2022 yılları arasında 16 dönemde toplam 1.059 kaymakam adayı katılmıştır (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

Adaylığın son aşaması olan kaymakamlık kursu eğitimi ilk olarak Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde 15 Ocak 1942 tarihinde düzenlenmiştir. 1953 yılına kadar Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde sürdürülen Kurslar, bu yıl itibarıyla Bakanlık bünyesine alınmıştır.

1960'lı yılların ikinci yarısında TODAİE bünyesinde yürütülen kaymakamlık kurslarında görülen kısmi bir değişiklik dışında kursun içeriğinin düzenlenmesindeki temel anlayış değişmemiştir. 1966 yılında TODAİE ve Bakanlıkça ortak düzenlenen bir kurs verilmiştir. 1973 yılında Maiyet Memurları Yönetmeliği'nin çıkarılmasıyla birlikte kurs, tekrar Bakanlık bünyesine alınmıştır (Taşkeli, 1973: 191).

Kaymakamlık Kursu günümüzde; Kaymakam Adayları Yönetmeliği'nin 24. maddesinde belirlenen esaslara göre İçişleri Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığının sorumluluğunda; program ve uygulama tarzı İçişleri Bakanlığınca belirlenerek yürütülmektedir. Kaymakamlık kursunun içeriği; mevzuat eğitimi, vizyon eğitimi, tecrübe paylaşımı, çalışma ziyaretleri ve inceleme gezileri olmak üzere beş ana

başlıkta gruplandırılmıştır. Mevzuat eğitimleri mülki idare amirlerinin görev ve yetkilerini kapsamak başta olmak üzere görevleri süresinde en çok uyguladıkları mevzuat konuları, çalışma grupları oluşturularak interaktif uygulamalarla işlenmektedir. Bu süreçte tüm Bakanlıkların yanı sıra mülki idare amirlerinin görev alanına ilişkin Bakanlıkların ilgili ve/veya bağlı kuruluşlarına da yer verilmektedir. Vizyon eğitimleri bölümünde idarenin genel ilkeleri, modern idarecilik metotları, Türkiye'nin idarî, iktisadî ve sosyal yapısı ve sorunları, halkla ilişkiler, vatandaş odaklı yönetim anlayışı konularında konferans, panel ve söyleşiler gerçekleştirilmektedir. Tecrübe Paylaşımı bölümünde ise bakanlar, bakan yardımcıları, üst düzey bürokratlar ve valiler yer almaktadır. Bu bölümde yapılan kıymetli paylaşımlar ile idarecilikte yetkin kişilerle kaymakam adayları bir araya gelme fırsatı bulmakta, idarecilik konusunda doğru yaklaşım, doğru çözüm, yeni hedeflere ulaşmak ve gerçekçi bakış açısı kazanımı sağlanarak adayların mesleki gelişimine önemli katkı sağlamaktadır.

Bunların yanı sıra kurs süresince ihtiyaca göre belirlenen özel bir program çerçevesinde iyi uygulama örneklerinin daha iyi analiz edilmesi, yerinde incelenmesi ve kurumların mülki idare amirlerinden beklentilerinin doğru algılanması için kamu kurum ve kuruluşlarına çalışma ziyaretleri düzenlenmekte, yurt içi ve yurt dışı inceleme gezileri gerçekleştirilmektedir.

Kursların başladığı 1942 yılından günümüze kadar 108 dönem halinde gerçekleştirilen kaymakamlık kurslarına bugüne kadar toplam 4.416 kaymakam adayı katılmış olup, 4.371 kaymakam adayı Kursu başarı ile tamamlamıştır (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

• Aday Memur Eğitimleri

1980'lerde yayımlanan yönetmelik ile aday memurların kamu hizmetlerinin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanarak hizmetlerin zaman ve kaynak israfına meydan vermeden en verimli bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacak şekilde yetiştirilmeleri esasıyla eğitimlere başlanmıştır. Bu kapsamda düzenlenen Aday Memurlar Temel Eğitiminde devlet memurlarının ortak vasıfları ile ilgili bilinmesi gereken konu başlıkları yer almakta iken Aday Memurlar Hazırlayıcı Eğitiminde Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşlarının görevleri, bu kuruluşlarca yürütülen faaliyetler ile aday memurların işgal ettikleri kadro ve

görevleri dikkate alınarak bu görevlerin yürütülmesi için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik konu başlıkları yer almaktadır. 2023 yılına kadar 41 dönem halinde gerçekleştirilen eğitimlere 3.858 personel katılmıştır (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

• İçişleri Uzmanlığı Kursu

Kamu personel sisteminde yaşanan değişim ve dönüşümlerle kariyer uzmanlık sistemi kurulmuş, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddesi kapsamında kariyer uzman ve uzman yardımcıları kurumlarda istihdam edilmeye başlanmıştır. Bakanlık merkez teşkilatında istihdam edilen İçişleri Uzmanları, alanlarında uzmanlaşabilmeleri için mesleki mevzuat ve bu mevzuatın uygulanmasına ilişkin bilgi ve becerilerin edinilmesini, uzmanlık mesleğinin gerektirdiği davranış ve yetkinliklerin kazandırılmasına yönelik eğitime tabi tutulmaktadır. Bu kapsamda 2017 yılından itibaren 5 dönem halinde 1 ay süreli uygulanan Uzmanlık Kursu ile toplamda 73 İçişleri Uzmanına eğitim verilmiştir (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

3.2.1.1.2. Geliştirme Eğitimleri

Eğitim, toplumsal normları öğretip inançları şekillendirerek iletişimi kuvvetlendiren, her yaştaki bireye her açıdan yetkinlik kazandıran bir faaliyettir. Bireylerin yaşam süresince öğrenme ve eğitilme ihtiyacına binaen alanlarında yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri çalıştıkları kurumlar için temel ve vazgeçilmez bir unsurdur.

İçişleri Bakanlığı personeline hem mesleki anlamda kendilerini geliştirmelerini sağlayan mevzuat eğitimleri ile hem de toplumsal hayatta yerlerini alabilmeleri için gerekli bilgi, beceri edinmelerine ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmaya 40 yılı aşkın bir süredir devam etmektedir.

Bakanlıkta farklı hizmet sınıflarında birçok ünvanda personel görev yapmaktadır. Eğitim Dairesi Başkanlığı, Bakanlığın farklı hizmet sınıflarındaki personelin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurularak mesleki gelişime yönelik hem temel hem de özelliikli eğitimler planlamaktadır. Herhangi bir kamu çalışanın işlerini daha etkili ve verimli yapması için gerekli olan bilgileri içeren bu tür eğitim programları Başkanlık tarafından 1980'lerin ilk yarısından beri düzenlenmektedir.

Bu kapsamda 1982-1993 yılları arasında 39 dönem düzenlenen “Daktilo Kursu”, 1982-2022 yıllarında 34 dönem düzenlenen “Resmi Yazışma Kuralları ve Yazılı ve Sözlü Anlatım Teknikleri Kursu” ilk eğitimlerdir. Bununla birlikte gelişen teknoloji ile birlikte kurumların ve çalışanların farklılaşan ihtiyaçlarına yönelik düzenlenen “Bilgisayar Kursu”na 1991-2022 yıllarında 214 dönem halinde 3.692 personel katılmıştır. Ayrıca “Türkçenin Doğru Kullanımı”, “Temel İnsan Hakları Temel”, “Bilgi Güvenliği” konuları da bu kapsamda ele alınabilecek eğitim programları içinde yer almaktadır.

Türk kamu yönetimi sistemi içerisinde taşrada liderlik fonksiyonunu etkin bir şekilde yürüten mülki idare amirlerine yönelik eğitimler sorumluluk alanlarına ve günün şartlarına uygun olarak planlanmakta olup mülki idare amirlerine yönelik “Mülki İdare Amirlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Seminerleri” adı altında muhtelif konularda 1990 yılından beri eğitim programları düzenlenmektedir. Bu kapsamda;

- İnsan Hakları,
- Sınır ve Gümrük İşlemleri,
- Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma,
- Afet ve Acil Durum Yönetimi,
- Asayiş ve Güvenlik Hizmetleri,
- Mülki İdare Amirlerinin Kolluk Yönetimi Kapasitesinin Geliştirilmesi,
- Avrupa İnsan Hakları Standartları Terörle Mücadele ve İfade Özgürlüğü,
- Çağdaş Yönetim Teknikleri,

- Kalabalıkların Etkili Yönetimi gibi birçok konuda 2022 yılına kadar 353 eğitim programına 20.000’den fazla mülki idare amiri katılmıştır (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

Başkanlık tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerinin içerik ve yöntem olarak çeşitlendirilmesi amacıyla eğitimlerin modüler formatta verilmesi planlanmıştır. Bu kapsamda planlanan eğitimlerin; etkili, verimli, ölçülebilir ve sürekli hale

getirilmesi hedeflenmiş olup 2018 yılından itibaren mülki idare amirlerine yönelik sürekli eğitim anlayışı çerçevesinde eğitimler düzenlenmeye başlanmıştır. 2018-2020 yılları arasında düzenlenen “Kişisel Gelişim, Basın ve Halkla İlişkiler Eğitimi” ile merkez teşkilatında görevli mülki idare amirleri ve 1, 2, 3. sınıf ilçelerde görevli kaymakamlar olmak üzere toplam 436 mülki idare amirine eğitim verilmiştir. Bu eğitimlerde “Etkili İletişim Teknikleri ve Beden Dili, Güzel Konuşma, Basın Açıklaması Yapma/Yayınlama” konuları kapsamlı olarak ele alınmış ve uygulamalı stüdyo eğitimi ile konuların pekiştirilmesi sağlanmıştır.

Mülki İdare Amirleri Atama, Değerlendirme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği’nde mülki idare amirlerinin atanma ve yer değiştirmelerine esas olmak üzere ülkemiz beş coğrafi bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerden 5. coğrafi hizmet bölgesi sosyal, kültürel ve ekonomik şartlar ile hizmet gerekleri açısından incelenerek bu bölgeye atanan mülki idare amirlerine ayrı bir eğitim düzenlenmeye başlanmıştır. Eğitim programında terörle mücadele, sınır güvenliği, toplumsal olaylara müdahale, göç yönetimi, afet ve acil durum yönetimi, kriz yönetimi, halka ilişkiler, sosyal medya ve dezenformasyonla mücadele konuları kapsamlı olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda 2009 – 2023 yılları arasında düzenlenen “5. Coğrafi Hizmet Bölgesinde Görevli Mülki İdare Amirlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Semineri” ile toplam 746 mülki idare amirine eğitim verilmiştir.

Bakanlığın, Büyükelçilikler ve Elçilikler bünyesindeki yurtdışı ihtisas birimlerinden İçişleri Müşavirliklerinde veya Daimî Temsilcilikler nezdinde sürekli olarak görevlendirilen ve diplomatik statüyü haiz personel olan İçişleri Müşavirlerine yönelik olarak Başkanlıkça 2018 yılından itibaren eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Bu eğitimlerde görevlerinin gereklerine uygun olarak atama öncesi Bakanlığın ilgili birimlerce koordineli olarak hazırlanan program çerçevesinde hizmet içi eğitime tabi tutulmuş olup toplam 126 İçişleri Müşavirine eğitim verilmiştir.

Gelişmiş bir bakış açısına sahip, personeli doğru yönlendirebilen, önderlik yeteneğine sahip ve iyi bir liderlik anlayışını benimseyebilen, etkili iletişim kurabilen ve kurumun hedeflerine ulaşabilmek için personelle beraber aktif olarak çalışabilecek yöneticiler için, kendi gelişimlerini destekleyen gerek mevzuat gerekse kişisel gelişim eğitimleri planlı ve sistematik bir şekilde verilmektedir.

Bu kapsamda 1980'lerden beri taşrada görev yapan 15.000'e yakın il müdürüne eğitim verilmiştir.

Yine her düzeydeki bakanlık personelinin göreve ilişkin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik düzenlenen "Yetkinlik Bazlı Mülakat Teknikleri Eğitimi", "Satın Alma ve İhale İş ve İşlemlerine Yönelik Eğitim", "Fotoğraf Düzenleme Eğitimi", "Makam Şoförlerine Yönelik Eğitim", "Yönetici Sekreterliği Eğitimi", "Hizmet Görevlilerine Yönelik Eğitimi" gibi pek çok eğitim faaliyeti gerçekleştirilmektedir. Ayrıca "Stres ve Öfke Yönetimi", "Etkili İletişim" gibi kişisel gelişim eğitimlerinin yanı sıra diğer hizmet içi eğitim programlarında da "Sağlıklı Yaşam", "Zaman Yönetimi", "İnsan Psikolojisini Anlamak", "Zor İnsanlarla Başa Çıkma", "Aile İçi İletişim" gibi kişisel gelişim konularına yer verilerek kişinin potansiyelini keşfetmesine ve yaşam kalitesini artırmasına katkı sağlanmaktadır. Bu doğrultuda verilen hizmet içi eğitimlere yaklaşık 120.000 personel katılmıştır (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

3.2.1.2. Uzaktan Eğitim

Toplumlar, sanayileşme ve sonrasında başlayan bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde yaşanan hızlı değişimlere uyum göstermek durumunda kalmıştır. 20. yüzyılın ortalarında başlayarak son çeyreğinde artan ve hemen her alanda görülen bu değişimler ve dolayısıyla değişen ihtiyaçlar, eğitim alanında da birçok yenilik yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu çerçevede ortaya çıkan yeni eğitim modelleri arayışının sonucunda uzaktan eğitim anlayışı kendini göstermiştir. Teknolojik yenilikler, kişilerin ve kolektif yapıların farklı mekân ve zamanlarda eğitime katılmasını mümkün kılarak, fiziksel katılım şartı aranmaksızın, her an her yerde sürdürülebilen uzaktan eğitim gibi pratik bir modelin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Bektaş, 2022: 12).

Kurumlar da verdikleri eğitimin nitelikli olması ve sürekli yenilenmesi gerekliliği bilinci ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişim sayesinde çağın gerektirdiği bilgileri edinme ve edinilen bilgileri tecrübeyle harmanlayarak uygulama konusunda kendini geliştirmektedir. Bu çerçevede 2014-2018 yıllarını kapsayan 10. Kalkınma Planı'nda ve İçişleri Bakanlığı Stratejik Planı'nda (2015-2019) "Kamuda İnsan Kaynakları" başlığı altında "Hizmet içi eğitim uygulaması, akredite edilmiş program ve kuruluşlar aracılığıyla kamu çalışanlarının mesleki ve temel becerilerini artıran, uzaktan eğitim sistemleri de kullanılmak suretiyle

kolayca erişilebilen bir yapıya dönüştürülecektir” denilmektedir.

Bu kapsamda 2015 yılından itibaren Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından düzenlenen anket ve çalıştaylarda “uzaktan eğitim” bir çalışma konusu haline gelmiştir. Bu doğrultuda hizmet içi eğitim faaliyetlerinin sunumunda bilgi teknolojilerinin kullanımını artırarak personelin görev yerinden ayrılmadan kendine uygun zamanda eğitim almasını sağlamak üzere kurulan İçişleri Bakanlığı Uzaktan Eğitim Sistemi (İçişleri e- Akademi), 19 Temmuz 2018 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır.

Başkanlık tarafından hazırlanan Bakanlığın yıllık hizmet içi eğitim planları hem Bakanlıkça sunulan hizmet alanlarındaki değişme ve gelişmelere hem de çağın getirdiği yeniliklere personelin uyumunu sağlamak üzere her yıl yeniden gözden geçirilmektedir. 2018 yılında faaliyete başlayan İçişleri e-Akademi üzerinden erişime açılmasında fayda görülen eğitimler de 2019 yılından itibaren eğitim planlarına dâhil edilmektedir. İçişleri e-Akademi üzerinden verilen eğitimlere 2023 yılı itibariyle Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli erişebilmektedir (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

Bakanlık Uzaktan Eğitim Sistemi üzerinden verilen eğitimler mevzuat, temel yetkinlik ve mesleki gelişim eğitimleri yanında kişisel gelişim ve vizyon eğitimleri ile de çeşitlendirilmektedir. Uzaktan Eğitim Sistemi ile; tüm kamu çalışanlarının ihtiyaç duyabileceği “Microsoft Office”, “Resmi Yazışma Kuralları”, “Kurumsal Bilgi Güvenliği”, “Etkili e-Mail Kullanım”ı gibi eğitimlerin yanında personelin görevi gereği ayrıntılı şekilde bilmesi gereken mevzuat konusunda bilgi alabileceği “3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun ve Uygulama Yönetmeliği Eğitimi”, “4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na İlişkin Eğitim”, “Disiplin Hukuku ve Uygulamaları Eğitimi” gibi eğitimler de yer almaktadır. Mesleki gelişim eğitimleri kapsamında da Bakanlık hizmet alanına giren muhtelif görevlerde bulunan personele yardımcı olacak “İnternet Sayfaları Yönetimi (İSAY) Sistemi Yönetimi”, “Kolluk İhbar Şikâyet Modülü Eğitimi”, “Derneklere Yönelik Proje Başvuru (PRODES) Eğitimi” gibi eğitimler de ilgili birimlerin iş birliğinde hazırlanmaktadır (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

Esasında uzaktan eğitim yöntemiyle verilecek konular için materyal hazırlanırken faydalanabilecek birçok program ve yazılım bulunmaktadır. Anlaşılması zor bir konunun, bu araçlar sayesinde, çeşitli görsel ve sözel öğelerle zenginleştirilerek sunulması, konunun daha iyi anlaşılmasına ve sonrasında kalıcı olmasına büyük katkı sağlamaktadır. Kullanılan farklı uygulamalar; öğrenme ortamında bir araya getirilmesi mümkün olamayacak bazı olgu ve olayların bir arada verilmesine olanak sağlamakta; ayrıca katılımcıların konuya dâhil olmalarına ve problem çözme yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır (Erkal Karaman, 2019:80-81).

Uzaktan eğitim sistemi ile zaman ve mekândan bağımsız olarak hizmet içi eğitimlere erişim avantajı, fırsat eşitliğinin yanında tüm katılımcılar için standart kalite ve içerikte eğitim imkânı da sağlanmaktadır. İçişleri e-Akademi'nin faaliyetine başladığı günden bu yana uzaktan eğitim ile verilen eğitim sayıları ile bu eğitimleri tamamlayan personel sayıları yıllar itibariyle Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Yıllara Göre Uzaktan Eğitim İle Verilen Eğitimlere İlişkin Sayılar

Yıl	Eğitim Sayısı	Katılımcı Sayısı
2018	6	5.164
2019	23	29.993
2020	35	47.934
2021	49	83.500
2022	71	163.917
2023	79	726.125

Kaynak: Eğitim Daire Başkanlığı (2023) Yayınlanmamış Bilgi Notu

Tablo 2'de de görüldüğü üzere İçişleri e-Akademi'den verilen eğitim sayısı ve eğitimleri tamamlayan personel sayısı yıldan yıla katlanarak artmaktadır. Eğitim Dairesi Başkanlığı sorumluluğunda ve koordinasyonunda yürütülen İçişleri e-Akademi Sistemi, 2020 yılında başlayan Covid-19 pandemi sürecinde hem Bakanlık hizmet birimlerinin hem bağlı kuruluşların planladıkları hizmet içi eğitim

faaliyetlerinin aksamadan gerçekleştirilmesini sağlamıştır.

Uzaktan eğitim modelleri literatürde genel olarak senkron, asenkron ve karma eğitim olmak üzere üç ana başlık altında toplamıştır. Senkron uzaktan eğitimde, katılımcı ve eğiticilerin aynı zaman diliminde aynı yerde bulunma koşulu olmadan karşılıklı yüz yüze iletişim kurması esasken asenkron uzaktan eğitim, eğitim materyallerinin veya konu videolarının sisteme yüklenmesi ile katılımcıların, eğiticilerden bağımsız olarak istediği zaman diliminde eğitimi tamamlaması esnekliğini sunan yöntemleri içermektedir (Bektaş, 2022:22-23). Bu çerçevede hizmet içi eğitimlerin uzaktan eğitim sistemleri üzerinden sunulması sırasında doküman paylaşımından video konferansa farklı birçok eğitim yöntemi kullanılmaktadır.

Kaliteli uzaktan eğitim ise; konunun, içeriğine ve hedef kitlesine uygun yöntemlerle sunulmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda İçişleri e-Akademi'den verilen eğitimlerin, hangi yöntemlerle yapılacağına karar verilirken uzaktan eğitim yöntemlerinin sınırlılıkları ve avantajları göz önünde bulundurulmaktadır. Daha sıklıkla mesleki gelişim ve vizyon eğitimlerinde kullanılan yöntemlerden biri video konferans olup video konferans ile verilen eğitimlere katılan personel sayıları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. İçişleri e-Akademi Üzerinden Verilen Video Konferans Eğitimlerine İlişkin Sayılar

Yıl	Eğitim Sayısı	Katılımcı Sayısı
2018	3	516
2019	7	1.206
2020	7	1.437
2021	16	10.578
2022	21	7.733
2023	11	5.775

Kaynak: Eğitim Daire Başkanlığı (2023) Yayınlanmamış Bilgi Notu

Tablo 3'te de görüleceği üzere düzenli bir şekilde artan video konferans eğitimlerine katılan personel sayısı 2021 yılında dikkate değer şekilde daha çok artmıştır. Bunda Covid-19 pandemi sürecinde yüz yüze gerçekleştirilemeyen eğitimlerin video konferans yöntemiyle İçişleri e-Akademi üzerinden yapılmasının büyük etkisi olmuştur.

2021 yılı İçişleri Bakanlığı tarafından "Türkiye Afet Eğitim Yılı" olarak ilan edilmiş olup, bu çerçevede afet yönetiminde kritik rol üstlenen mülki idare amirlerine; afet riskini azaltma, afete müdahale, afet sonrası iyileştirme çalışmaları ile sivil savunmaya ilişkin bilgi düzeyini bir üst seviyeye taşımak amacıyla AFAD koordinesinde İçişleri e-Akademi üzerinden video konferans yöntemiyle "Afet Farkındalık Eğitimi" gerçekleştirilmiştir. 81 ilde görev yapan vali yardımcısı ve kaymakamlara yönelik olarak 10 grup halinde uygulanan bu eğitim ile toplam 1.199 mülki idare amirine ulaşılmıştır.

Bahsedilen eğitimlerden de anlaşılacağı üzere; Bakanlık program ve politikaları doğrultusunda hizmet içi eğitimde dönem dönem bazı konulara ağırlık verilmektedir. 2023 yılında "etkili iletişim" ve "liderlik ve yöneticilik" konulu eğitimlerin düzenlenmesine özen gösterilmiştir. Bu kapsamda 2023 yılında İçişleri e-Akademi üzerinden verilen iletişim eğitimlerini toplam 56.000 personel, liderlik ve yöneticiliğe ilişkin eğitimleri ise 80.000'den fazla personel tamamlanmıştır (Eğitim Daire Başkanlığı, 2023).

Ayrıca Bakanlık birimlerinin personeline yönelik Eğitim Dairesi Başkanlığında gerçekleştirilen yüz yüze eğitimlerden bazıları video konferans ile İçişleri e-Akademi üzerinden de tüm birim personelinin istifadesine sunulmaktadır. Bu şekilde hizmet içi eğitimlerde fırsat eşitliği sağlama avantajı kullanılmakta ve yüz yüze eğitime katılmayan personel de eğitim içeriğinden faydalanmış olmaktadır.

SONUÇ

Teknolojik yenilikler ve küreselleşme, bilgi toplumu sürecini hızlandırırken her alanda olduğu gibi kamuda da değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimlerden geri kalmamak her kurum için önemlidir. Bu yüzden kurumlarda verilen eğitimler de daha önem kazanmıştır. Değişen koşullar karşısında kamu çalışanlarının bilgi

birikimlerini arttırmak, görevlerine ilişkin tutum ve davranışlarını geliştirmek ve yeni görevlere uyumlarını sağlamak verilecek eğitimlerle mümkün olacaktır. Bu doğrultuda İçişleri Bakanlığı da eğitime önem vererek merkez, taşra ve bağlı kuruluşlarındaki personelin sürekli gelişimini yetiştirme, geliştirme vb. hizmet içi eğitimlerle hem yüz yüze hem de kurmuş olduğu İçişleri e-Akademi uzaktan eğitim platformuyla sağlamaktadır.

Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi ve kurum performansının artırılmasında önemli bir araç olan hizmet içi eğitim; personel motivasyonunu artırır ve teknolojik gelişmeler ile hizmet alanındaki değişikliklere personelin uyumunu sağlar. Bu bağlamda ülkenin iç güvenliği ve kamu düzeninin sağlanması gibi kritik görevleri üstlenen İçişleri Bakanlığı, personelinin sürekli gelişimini ve yüksek performansını sağlamak amacıyla etkili bir hizmet içi eğitim programını benimsemektedir. Bakanlık, Cumhuriyet'in ilk yüzyılında eğitimde attığı sağlam adımlar ve yenilikçi stratejilerle önemli başarılar elde etmiştir. Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmekle görevli olan Eğitim Dairesi Başkanlığının kuruluşundan bu yana geldiği nokta da bunu göstermektedir. Eğitim Dairesi Başkanlığının yürüttüğü yüz yüze ve uzaktan eğitim programları personelin bilgi birikimini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda çağın gereksinimlerine uyum sağlamalarına da olanak tanımıştır.

Eğitim Dairesi Başkanlığının yürüttüğü eğitim faaliyetlerinin başladığı ilk yıllarda zorunlu eğitimler ile az sayıda personele ulaşıyorken süreç içerisinde eğitim ve katılan personel sayısı da artmıştır. Bu süreçte eğitim ihtiyaçlarının doğru ve etkili bir şekilde belirlenmesinin önemli katkısı olmakla birlikte ölçme ve değerlendirme araçları da kullanılarak eğitim yelpazesi genişletilmiştir. Bazı eğitimler sistematik ve programlı bir şekilde uygulanarak sürekli eğitim modeline geçiş yapılmıştır. 2018 yılından itibaren uzaktan eğitim sistemi olan İçişleri e-Akademi faaliyete geçirilerek teknolojinin kullanımı artırılmış ve personelin görev yerinden ayrılmadan kendine uygun zamanda eğitim alması sağlanmıştır. Yürütülen bu eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi, eğitimde kalıcı politikaların, stratejilerin oluşturulması ve eğitimin geleceğine dair bazı alanlarda yapılmasının ihtiyaç olduğu değerlendirilen önerileri şu şekilde açıklamak mümkündür:

- 2009 yılında Araştırma ve Etütler Merkezinin eğitim politikasının

oluşturulmasına ilişkin hazırladığı rapora göre; kaymakam adaylığı sürecinin geleneksel açıdan sistemli bir şekilde çalışan bir işleyişe sahip olsa dahi, adaylık sürecinin sonrasında bu sistemli yapının kaybolduğu not edilmiştir. Eğitim konularının daha kapsayıcı, sürenin ve katılımcı sayısının niceliksel olarak artırılması gerekliliği vurgulanırken, niteliksel yapısının da incelenmesi gerektiği belirtilmiştir (Bilgin ve Çapar, 2010: 68). 2018 yılından itibaren mülki idare amirlerine yönelik sürekli eğitim anlayışı çerçevesinde başlayan “Kişisel Gelişim, Basın ve Halkla İlişkiler Eğitimi”nin yanı sıra mülki idare amirlerinin görevi bazında kritik önem arz eden konu başlıklarının da yeni modüller oluşturularak kurum içi ya da dışında meydana gelen değişimlere sistematik olarak uyum sağlanmalıdır.

- Eğitim faaliyetlerinin istatistiksel verilere dayalı analizler çerçevesinde bilimsel bir temelde yürütülmesi amacıyla eğitim stratejisi oluşturulmalıdır. Bütün eğitim faaliyetlerinin Başkanlık koordinasyonunda tek elden yürütülmesi kurumsal performansın artırılmasında çok önemli bir yer teşkil edecektir.

- Eğitim faaliyetlerine ilişkin kurumsal kapasiteyi geliştirmek, hukuki ve idari alt yapıyı güçlendirmek amacıyla Eğitim Dairesi Başkanlığının, Genel Müdürlük biçiminde örgütlenmesi ve mülki idare amirleri ile genel idare hizmetleri sınıfı (diğer hizmet sınıflarını da kapsayacak şekilde) personeline yönelik verilecek hizmetler için ayrı daire başkanlıklarının kurulması sağlanmalıdır. Bunların yanında uzaktan eğitim faaliyetleri için de personel yapısının güçlendirilerek ayrı bir daire başkanlığı çatısı altında yürütülmesi verimliliği arttıracaktır. Eğitim faaliyetlerinin sürekliliği açısından eğitim merkezleri açılması konusu değerlendirilmelidir.

- Hizmet içi eğitim programlarının oluşturulması ve yürütülmesinde görev alan personelin alanında uzman, lisans ya da lisansüstü düzeyde diploma sahibi uzmanlar arasından seçilmesi eğitim ve geliştirme çalışmalarının daha etkili bir şekilde yerine getirilmesi için önemlidir. Başkanlık personelinin nitelikleri gözden geçirilerek, eğitim uzmanlığı kadrosu kariyer uzmanlığı kadrosuna dönüştürülmelidir.

Bu önerilerle birlikte Cumhuriyet'in 2. yüzyılında İçişleri Bakanlığının, personelin profesyonel gelişimini destekleyerek sürekli öğrenme kültürünü sürdürmedeki kararlılığı devam etmelidir. Buradaki hedef daha etkili eğitim programları oluşturmak, dijitalleşmeyi ileriye taşımak ve personelin becerilerini

güçlendirmek olmalıdır. Aynı zamanda, toplumsal değişimlere uygun ve uyumlu olacak esnek eğitim modelleri benimsenerek yetiştirilecek personelle Bakanlık, ülkenin güvenliği ve iç düzeni konusundaki öncü rolünü sürdürmüş olacaktır.

KAYNAKÇA

Aydın, İ. (2014). *Kamu ve Özel Sektörde Hizmet İçi Eğitim El Kitabı* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2023). *AFAD ve Tarihçesi*. Erişim tarihi: 25.10.2023, <https://www.afad.gov.tr/afad-hakkinda>.

Avcı, S.B. (2019). Davranış Bilimi Perspektifinden Uzaktan Eğitim. E.Avcı ve A.Bilgiç (Ed.) *Uzaktan Eğitim Çalıştayı Bildiri Kitabı* içinde (ss. 67-78). Ankara: Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Yayınları.

Başa, Ş. (2015). Dâhiliye Vekâleti Kuruluş ve Kurumsallaşma Dönemi 1920-1930. M.Çelik (Ed.), *T.C. İçişleri Bakanlığı Tarihi (1920-2014) 1. Baskı* içinde (ss. 18-141). Ankara: TİAV Yayınları.

Bektaş, H. (2022). *Uzaktan Eğitim Yoluyla Yürütülen Mesleki Gelişim Faaliyetlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Bilgin, K.U., Çapar, S. (2010). Taşrada Kamu Yönetiminin Etkinliği Açısından Mülki İdare Amirlerinin Eğitimi, *Türk İdare Dergisi*, 467, 53-77.

Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi (2023). *Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmelik*. Erişim tarihi: 10.11.2023. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=836061&MevzuatTur=3&MevzuatTertip=5>.

Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi (2023). *Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*. Erişim tarihi: 01/11/2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/19.5.1.pdf>.

Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi (2023). *Dâhiliye Memurları Hakkında Kanun*. Erişim tarihi: 05.11.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1700&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3>.

Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi (2023). *Devlet Memurları Kanunu*. Erişim tarihi: 05.11.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.

Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi (2023). *Kaymakam Adayları Yönetmeliği*. Erişim tarihi: 10.11.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetaylframe?MevzuatTur=7&MevzuatNo=15092&MevzuatTertip=5>.

Demirel, Ö. (2011). *Kavramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Eğitim Dairesi Başkanlığı (2023). Yayınlanmamış Bilgi Notu, Ankara.

Emre, C. (2002). Mülki İdare Amirliği Mesleğine Giriş ve Adaylık Eğitimi. C.Emre (Ed.), *İyi Yönetim Arayışında Türkiye’de Mülki İdarenin Geleceği* içinde (ss. 81-114). Ankara: Türk İdari Araştırmalar Vakfı Yayını.

Erden, M., Akman, Y. (2004). *Gelişim ve Öğrenme* (13. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.

Erkal Karaman, G. (2019). Uzaktan Eğitim Ders Materyallerinin Üretimi. E.Avcı ve A.Bilgiç (Ed.) *Uzaktan Eğitim Çalıştayı Bildiri Kitabı* içinde (ss.79-90). Ankara: Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Yayınları.

Göç İdaresi Başkanlığı (2023). Başkanlık. Erişim tarihi: 28.10.2023, <https://www.goc.gov.tr/baskanligin-gorevleri>.

İçişleri Bakanlığı (2018). Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği, Eğitim Dairesi Başkanlığı. Ankara.

İçişleri Bakanlığı (2023a). Tarihçe. Erişim tarihi: 01/11/2023, <https://www.icisleri.gov.tr/icisleri-bakanligi-tarihcesi>.

İçişleri Bakanlığı (2023b). Hakkımızda. Erişim tarihi: 01/11/2023, <https://www.icisleri.gov.tr/hakkimizda>.

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi (2023). Tarihçe. Erişim tarihi: 02.11.2023, <https://www.jsga.edu.tr/tarihce>.

Karbuş, N. (2019). Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde Kamuda Eğitim Sektöründeki Yöneticilere Yönelik Hizmet İçi Eğitim Stratejisi. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 2(1), 22-39.

Onuncu Kalkınma Planı (2013). 2014-2018, Erişim tarihi: 01.11.2023, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf.

Polis Akademisi (2023). Tarihçe. Erişim tarihi: 30.10.2023, <https://www.pa.edu.tr/tarihce.html>.

Taşkeli, S. (1973). Elli Yılda İçişleri Bakanlığı Personelinin Hizmetiçi Eğitimi. *Türk İdare Dergisi*, 344, 181-182.

Uluğ, F. (2015). Kamu Kesiminde Hizmetiçi Eğitim ve Yönetici Yetiştirme. F.Kartal (Ed.) *Türkiye’de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları* (2. Baskı) içinde (ss.325-364). Ankara: TODAİE Yayınları.

Yılmaz, S., Sarpkaya, R. (2013). *Eğitim Bilimine Giriş* (4. Baskı). Ankara: Anı Yayınları.